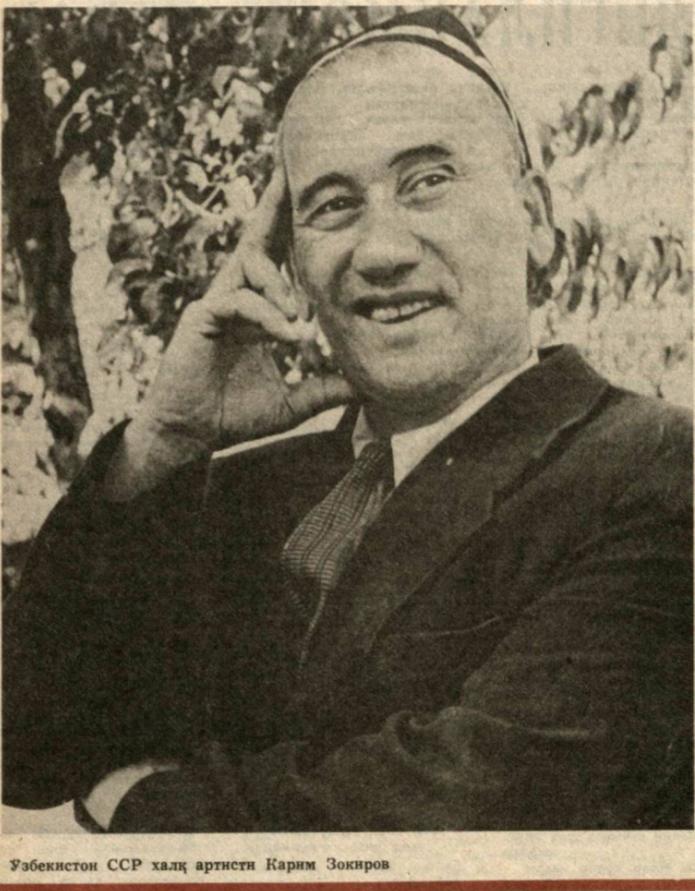

СОЦИАЛИСТИК МАДАНИЯТИМИЗ АРЪОБЛАРИ

Ўзбекистон ССР халқ артисти Карим Зокиров

Г АЗЕТАНИНГ ШУ ЙИЛ 22 май сонда босилган Хуршид Дустмухамедовнинг «Суратдаги Хуро» кичиқирини» мақоласини санчиқлаб ўқиб чиқдим. Мусаввир Ингитали Турсунназаров асарларини мен ҳам кўп кўрганман, унинг ижоди ҳақидаги бошқа мақолаларини ҳам ўқиганман. Дустмухамедовнинг мақоласи шу расом ижодига қарайдиган меннинг призмамга яна бир қирра қўшиди. Бироқ мақоладаги айрим мулоҳазаларга нисбатан менда баъзи эътирозлар пайдо бўлди.

ЯХШИ ҚЎШИҚНИНГ БИР БАНДИ

нинг танқидини қора бўёқлар назаримда орқали куюқлашиб кетган сабабидан айтаман. Мазкур мақолада ва «Кафтдаги чизиклар» («Ешлик» журнали) деб номланган бошқа мақолалардаги ўзининг фикрини амак қилмагансиз. Унда Андрей Платоновнинг: «Нега биз олисдагиларни, мангу уйқудгиларни, ухлайётганларни севамиз ва уларга ачинамиз? Нега энди тириклар ва яқинимиздагилар беғонадек туюлади?»—деган сўзларини куюниб келтирасиз. «Суратдаги Хуро кичиқирини»да бир қатор асосиз баҳолашга йўл қўясиз.

даражасини атлас рангининг тинчлик даражасидан ахтариш, «Надимги хунармандчилигимиз мўъжизаси бўлиши атласни улуглаш» билан боғлаш асарини «қиз эшидаги атлас рангининг голландиядаги «Финик» лиги туфайли камситишга қўшилиб бўлмайди.

АКА-УКА ТОМОШАСИ

Т ОҒ ҚИШЛОҚЛИК Ингитали Норттой ўқишга киролмай, Тошкентдан қайтиб келди. Лекин отаси, ҳамқиллоқлари, севган қизлари сир боқ бермоқчи эмас. Бизроқ уқаси Зокир, кейинроқ севилгани Уғилу билан кўришадилар, режиссёрлар барбод бўлди. Бир ойча шаҳарда яшаб ўрганган олфатгарчилигиндан ном-нишон қолмай, яна аввалги содда, дўловор қишлоқ Ингитали айланган.

«Гулсара» кўзлариди оёйиштилади. «Колхозчи комсомол киз» кўзлариди халқни наҳотки инкор этиб бўлса!

ТЕАТРНИНГ ҲАР СЎМИ ҲИСОБДА

И НКИЛОВНИ ҲЗГА-РИШЛАР амалга ошириладиган бизнинг давримизда муҳим идеология муассасаси ҳисобланган театрлар зиммасига улкан вазифалар юклатилган. Матбуот саҳифаларида ижодий жараён ҳақида кўп мушоҳада юрилади. Театрда ижодий куч-гайратларни юзга чиқарувчи моддий воясига ҳам муважуд. Театр ишини такомиллаштиришни моддий-техника базасини яхшилашдан туриб тасаввур қилиб бўлмайди.

бек совет тасвирий санъатидан муносиб ўрин эгаллаган бўлур эди. «Хуррофот» эшонтга назар қилиб узилашган («Кўён»нинг қимйи, ўшига қозидидаги сикл, жойимоз, тоқчадаги эски китоблар шайма қилиб турибди) оппоқ тўй либоси тилинган, охири кунлар фожасидан сўнг ёруғ дунёси зиме бўлишига айланб қолган келинқачини қалб тугени ниҳотда ҳаётини тасвирлаган. Бечора қиз кўнглидаги қишқирга ағаб тиккан бекнингнинг бир чеккасига ҳасрат ёшларини тўкиб ётди. Бечорани қизнинг бошларини силигани, қўз ёшларини артинган келди.

ТЕАТРНИНГ ҲАР СЎМИ ҲИСОБДА

Бу каби ҳужасизлик оқибатида ноқонуний тўланган маблағ 1,5 миң сўмга етган. Театрнинг барча яхши фаизлатлар тарғиботчиси, барча салбий ҳолатларга қарши толамса курашичи деб биламиз. Шундай муътабар даргоҳда лоқайдлик қўбуя мачилик ўзи беради экан, буни асло кечириб бўлмайди! Мазкур театр молиявий фаолияти билан танишганда маълум бўлдики, план бажаришмайди, ҳатто қўшиб ёзишга йўл қўйилган. Масалан, ўтган йилги тадбирлар плани 107,6 фоиз, молиявий план эса 100 фоиз бажаришган, деб ўзлон қилинган.

ТЕАТРНИНГ ҲАР СЎМИ ҲИСОБДА

Бу каби ҳужасизлик оқибатида ноқонуний тўланган маблағ 1,5 миң сўмга етган. Театрнинг барча яхши фаизлатлар тарғиботчиси, барча салбий ҳолатларга қарши толамса курашичи деб биламиз. Шундай муътабар даргоҳда лоқайдлик қўбуя мачилик ўзи беради экан, буни асло кечириб бўлмайди! Мазкур театр молиявий фаолияти билан танишганда маълум бўлдики, план бажаришмайди, ҳатто қўшиб ёзишга йўл қўйилган. Масалан, ўтган йилги тадбирлар плани 107,6 фоиз, молиявий план эса 100 фоиз бажаришган, деб ўзлон қилинган. Тафтиш этилганда, кўзда тутилган 367 тадбирнинг 306 тасини ўтказилгани аниқланди. Бу 89 процентни ташкил этади. Молия вазирлиги бажаришга қўшиб ёзилган 7 миң сўмин ташкил этади. Ён план 90,7 процентга бажаришган, холос. Худди шундай қўшиб ёзишга шу йилнинг 1 кварталда ҳам йўл қўйилган.

ТЕАТР БУХГАЛТЕРИЯСИ

Театр бухгалтерияси фойдаланилмай қолган билетлар юзасидан ҳисобот талаб этмайди. Умуман, билет масаласида маъсуллик ҳис қилинмайди. Текширилганда кассир Н. Қудратуллаевада 12754 сўмлик 15169 донга билет этишмовчилиги аниқланди. Директор ўринбосари Ю. Шарипов ҳисобидан 3959 сўмлик 4500 донга ортинча, 6576 сўмлик 8580 донга этишмаётган билет борлиги аниқланди.

ТЕАТРДА ТАШКИЛИЙ ИШЛАР

Театрда ташкилий ишлар ҳам сезилмайди. Тез-тез спектакллар бекор этилади. Кейинги йил аё домини директорнинг томоша билан бўйча ўринбосари Т. Нуриддинов ва администраторлар аёби билан 13 спектакль бекор қилинган.

ТЕАТРНИНГ НОРМАЛ ИШЛАШИ

ТЕАТРНИНГ НОРМАЛ ИШЛАШИ, кенг дорада ижодий фаолият кўрсатиши учун унинг барча ердими хўжаликлар бекому қилдиши керак. Мазкур театрда автотранспортдан фойдаланиш ва уни сақлаш ҳам ёмон аҳволда. Жумладан, ёнилқойил материаллари белгиланган норма ва спидометринг кўрсатишига қараб сарфланмайди. Театрнинг ҳовлиси бўлишига қарамай, автомашиналар шофёрларнинг уйда сақланиши. Яъни шофёрлар машиналарнинг тўла ҳуқуқли хўжайини ҳисобланади.

ТЕАТРНИНГ НОРМАЛ ИШЛАШИ

Театр директори Т. Ширинбоев ва собиқ бош бухгалтер Л. Гордеева ўз лавозимларидан фойдаланган ҳолда кассадан қайтариш шарти билан катта миқдордаги пулни олганлар. Тафтиш тўлашган пайтгача Т. Ширинбоев 1357 сўмини, собиқ бош бухгалтер 401 сўмин кассасга қайтармагани аниқланди.

ДЕМОКРАТИЯГА УРГАНАЙЛИК

ЭНДИ ИШГА, РЕКТОР!

СССР Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ва Ўзбекистон ССР Маданият ва спорт ишлари вазирлиги...

ният министрлиги ва Тошкент шаҳар Куйбисева район партия комитети ягона тўғри йўлни ташкил қилди...

икки ҳафта олдин айрим бадхоҳ одамлар зўр бериб гап тарқатдилар...

бошладилар: — Агар мен ректор бўлиш истамайман, десам, батамом самимий гапирган бўлман...

ва фикрларининг мантиқи билан ўзини жалб этарди. У консерватория республика маънавий ва маданий марказига айлантиришни орзу қиларди...

дай, демократия йўли билан илтимосин қондиришди. Талабдорлар учта қолди. Минбарга бирин-кетин сайловчилар кўтарилишди...

ТУҒИЛИШ

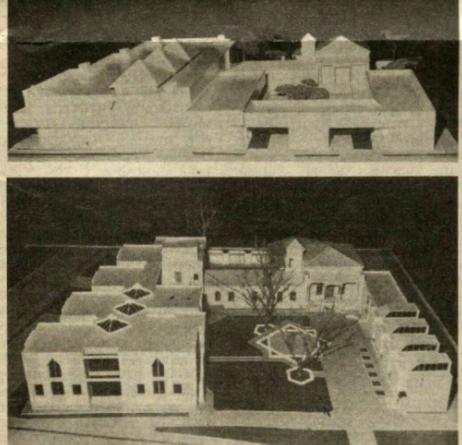
ТАРИХИЙ ШАРОИТ ва инқилобий воқеалар, шубҳасиз, адабётнинг умумий йўналишига таъсир этиб унда янги турлар ва жанрлар туғилишига сабаб бўлади...

санъат оламига

ЛОЙНҲАЧИЛАР КОНКУРСИ

Ўзбекистон Амалий санъат музейи вақт ўтиши билан замон талабига жавоб бермай қолди...

лотлари ўзларининг лойиҳа планлари ва макетлари билан қатнашдилар...

ШАҲАРЛАРГА ЧИРОЙ БАХШ ЭТИБ

Республикамизда шеър-созлик ривожланиши билан қўлбел архитектура усталари етишиб чиқди...

ажралиб турар эди. Шу боис илм қадамларини ҳам ишонч билан ташлади...

Марказий нашрларда. Советский писатель. Бу нашриётда ёзувчи Эмин Усмоннинг «Мехриб» романи Ярослав Давнов таржимасида.

Эстон тилида. Эстониянинг «Эсти раамат» нашриётида «Совет шеърляри» сериясида таниқли шoir Рауф Парфининг «Қайтиш» номида китоби чоп этилди...

БЕРДАҚ ЮРТИДА

Шу кунларда республикамиз бўйлаб қорқақлоқ адабётининг асосчиси Бердақнинг 160 йиллиги кенг нишонланмоқда...

ИНҚИЛОБГА БАҒИШЛАНДИ

Журналнинг 7-сонида Улуғ Октябрьнинг 70 йиллиги олдидан «Адабиётлар дўстлиги» рубрикаси остида Литва адабиётига бағишланган...

асарлари нашрга тайёрланмоқда. Журналнинг 8-сониде эса қорқақлоқ адабётининг классиги, демократ шоир Бердақ Қарағобӣ ўғли таваддудининг 160 йиллигига бағишланган...

СУЛТОН ҚҶҶОНБЕКОВ — 60 ЁШДА

Қадри Султон Қўқонбеков! Сизни кутлуг 60 ёшингиз ва 40 йиллик ижодий фаолиятингиз билан чин дилдан табриқлаймиз.

Сиз 1950 йилда Тошкент Давлат педагогика институтини битириб, республикамизнинг турли областларида муаллимлик қилдингиз...

«Довон», «Мехр», «Бегубор бўстон» каби ўнга яқин шеър йўналишларининг тухфа эдингиз. «Уғлимга мактубда» номли достонингизда эса, 1966 йилда Тошкентда эътибор билан эълан қилинган «Хўша хуршид» тўплами сузбошимини ёзган шоир Дастагир Панжшерий шундай дейди...

ГРИГОРИЙ МАРЬЯНОВСКИЙ — 60 ЁШДА

Урушдан азийт чеккан етим болалар ҳақида ҳикоя қилувчи «Тадқирлар китоби» устиде узоқ йиллар меҳнат қилдингиз. Бу китоб ўқувчиларда катта қизиқиш уйғотди.

Қадри Григорий Иосифович! Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзи правлениси президиуми Сизни, таниқли драматург носир ва танқидчини 60 ёшга тўлганингиз билан қизгин табриқлайди.

Сизнинг бугун ижодий фаолиятингиз республикамизда адабий жараённинг ривожланиши билан боғлиқ. Сиз эълон қилган аксарият мақола ва тақрирлар ўзбек совет адабиёти, театр ва кино санъатини тарғиб қилишга бағишланган.

РОМАН МУҲОКАМАСИ

Яқинда Ўзбекистон ССР Ёзувчилар союзининг проза цензасида ёзувчи Омон Мухторнинг янги романи «Эгилган бош» муҳокама қилинди.

П. Шермухамедов, А. Нурпеисов, А. Эгамназаровнинг мақолаларида, Ш. Бутаевнинг «Яшил дархат» эссеида, Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси О. Ғўбуровнинг адабий-таъриҳий мақолаларида бўлган суҳбатда бугунги куннинг ўтири муаммолари хусусида фикр ва мулоҳазалар билдирилган.

Вил. НИЕЗМАТОВ

Тошкент («Советская культура», 1987 йил, 18 август)

«Хўша хуршид» тўпламида Розик Рунининг болаларга атаб ёзган 19 шеърли шоирларнинг гўзаллиги, бойлиги, вилоятларнинг бир-бирига ўхшашмаслиги, фарбий тибати каби мазмулери қаламга олиш билан бирга, болаларга ўқишга мейр, табиат муҳофазаси эътиборини қўйишга сабаб бўлган душман нафратларига қарши кураш турши, болалар ўқувчилари ва уларнинг миллий руҳини очуви шеърлар ҳам битган.

Ўзбекистон Болалар адабиёти секциясининг раиси Пўё Форейбнинг яқинда нашрдан чиққан «Болалар ва ўсимлар адабиёти» адабий-танқидий рисолисида бугунги АДРА болалар ва ўсимлар адабиётининг илк ютуқлари, муаммолари, шу муаммоларни бартараф этиш борисиде дадил илмий фикр юритилган.

Ҳасан ҚУДРАТУЛЛАЕВ, филология фанлари кандидати

Калени портсиз тасаввур қилиш қийин. Бу ердиги ҳамма нарса порт билан боғланган. Урушдан, сунгги дастлабки ойларда худди вақиллари, қайси системаде яшайдиган қатъий назар бир-бирини тушуна бошласа демек уруш хафти орта чекиммоқда. Шунинг учун ҳам барча тинчликсевар инсоният мамлакатлар ўртасида ўзаро ҳамкорлик алоқалари ўрнатилишига тарафдордир.

Э. дўстим! Тунов кунни хўжайин: «Бугун ўқилганинг мактабда ота-оналар йиғилиши бўлар экан. Шунга, бир унохонлик қилди ўзингиз бориб келасиз-да. Абду-саматов!» — деб қоздлар. Нима ҳам дердим. У киши шахримиздаги энг катта фабриканинг директори, мен фақат шофери бўлсам. Албатта, хўжайиннинг гапи воқоид-да. Ҳар гал ўқилчалар кетидан ота-оналар мажлисига боравериб кўнигиб кетгандим.

Мен борганда синф ота-оналар билан лиқ тўлган, йиғилиш ҳам аллақачон бошлаб юборилган экан.

Кўзойнагини бурнига қўйдирган ўқитувчи қандайдир ўқувчининг худқини ёмонларди. Яхшилаб кулоқ ёмонлар, оёғи... ўзининг олтинчи синфда ўқийдиган шунтака ўғлим Комилжон ҳақида... Айтишча, жим ўтирмай дарсни бозармиш. Қизларга тинчлик бермасмиш. Уқини ёмонмиш. Буларни эшитиб

УРГАНГАН КЎНГИЛ

ЧАНҚОВЧИ

Барибир урганган кўнгил уртанавар экан. Чанқовчининг пайи қирқиди. Иложисиз қолган, хотинини алдаб хуморини ёзадиган одат чиқарди. Масалан, рўзгорга олиб келган нарсаларнинг нархини ошириб айтади. Хотини ишонмайдиган бўлиб қолди. Яна йўлини топди. Бирор нима харид қилса, роса арзон олиб фойда қилдим, деб ўзини-ўзини овутидиган бўлди.

ЎҒРИ

Ўғрининг ҳам думи тугилди. Лекин кўнгил... Ўғрилик қилиш хумори тутганда, кўчада этган бирор кераксиз тошини олиб қўйишга олади. У ёқ-бу ёққа алағлаб, қочади.

Баъзида жуда ўртаниб кетса, дўпписини қўшининг ҳовлисига отиб юоради. Кейин яна ўзи олиб келади.

К. БОБОХОНОВ

ХАНДАЛАР

Объектни айлангани чиқиб кетаётган директор янги тайинланган котиба қизга бўйруқ оҳангда деди:

— Уйлайманки, ўринбосарим топшириқларнинг ҳаммасини тушунтириб берган-ди. Биринчи ўринда нима иш қилишини биласанми?

— Бўлмасамчи, Сининг қайтишингиздан сал илгарироқ у кишини уйғотиб қўйишим керак!

Радио тўлиқни орқали машхур операдан юракни қитқилловчи шўх куй жаранларкан, бир пилановчи ёнидаги ҳамроҳига савол билан юзланди:

— Кечирасиз, айтингчи, сиз «Севилля сартороши» билан танишмишсиз?

— Йўқ, — елка қисиб жавоб қайтарди ҳамроҳи, — соч-соқолимни ҳар сафар ўзимнинг устага олдирам!

Немишадан БОЙХЎРО МАМАТҲУЛОВ таржимаси

ПЛАКАТЛАР КОНКУРСИГА МАРҲАМАТ!

КПСС Марказий Комитетининг «Плакат» нашриёти, СССР Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари Давлат комитети, СССР Рассомлар союзи, Ўзбекистон ССР, Қирғизистон, ССР, Тожикистон ССР, Туркменистон ССР Нашриётлар, полиграфия ва китоб савдоси ишлари бўйича Давлат комитетлари, Рассомлар союзлари ва Маданият министрликлари республикалараро сийсий плакат конкурси эълон қилади.

Конкурснинг мақсади — СССР халқлари дўстлиги, Ленин партияси билан халқнинг бузилмас бирлиги, совет кишининг ватанпарварлиги ва социалистик интернационализмга бағишланган бадий юксак савиядаги плакатлар яратиш.

Конкурс тематикаси, асосан, партиямизнинг XXVII съезди ҳамда КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь ва июнь Пленумлари қарорларини бажариш учун йўналтирилган. Конкурс асарларида КПССнинг ижтимоий ҳаётимиз борча жаҳабларидеги қайта қуриш, мамлакатимизнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётини жадаллаштириш йўлининг халқ омма-си томонидан қўллаб-қувватланиши, ҳар бир киш жойида ижодий ташаббус ва маъсулликни янада яхшироқ қарор топ-тириш мавзулари акс этиши лозим.

Конкурсга келган энг яхши сийсий плакатларни аниқлаш учун республикалараро жюри ташкил этилади.

КОНКУРС ШАРТЛАРИ

Конкурсга профессионал рассомлар, Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркменистон ўрта ва олий бадий ўқув юрталарининг педагоглари ва студентлари таклиф этилади.

Конкурс икки тур бўйича ўтказилади:

1 тур — Тошкент, Фрунзе, Душанбе, Ашхобод шаҳарларидаги республика конкурсларида.

II тур — Тошкент шаҳрида ўтадиган республикалараро конкурс.

Конкурснинг биринчи тури 1987 йили 10 августдан 10 ноябргача ўтказилади.

Конкурсга ҳар қандай техника ва материаллар асосида

учун Суннатнинг ҳам аъло ўқини абаблардан эмас. Қани ахакон, бир туриб ўзининг кўрсатиб юборинг.

Ноқулай аҳволда қолиб, секин ўриндан турдим. Шу пайт ортимдан аёл кишининг: «Вой ўлай, сизмисиз?» — деган овози эшитилди. Не кўз билан кўрайки, хотинин Малоҳат. Хойнаҳой, ўғлимиз Комилжонни деб, келган бўлса керак. Қаранг, кўрмай қолдиман. У кўзлари қақчайиб менга ҳайрон қараб турарди.

— Ичимдагини топ экансиз-ку. Хали мендан яширин... Қойил сизга, — шундай деди-ю, юзини чағалла-ганича хўнг-хўнг йиғлаб синфдан чиқиб кетди. Мен эса тахтадай қотиб қолдим. Уйга қайтиб борсам хотиним аллақачон онасининг кет-ворган экан. Мана, ҳозир уни олиб келгани кетаял-ман...

Улғубек МУСТАФОҚУЛОВ
Йиғийўл

Асия алхимиклар ким?

Одамлар «Маломаат тошини ҳосил қилиб, ўзаро баҳам кўрмоқдалар. Алхимиклар эса не-не асрлар излабди, «Хикмат тошини яра-та олмадилар.

«Бочка кўп, Дюгенлар эса йўқ» дегувчиларга ай-тинг: «Хозир бочка сирпа-ланган баллиқлар билан бағд».

Бошга олма узилб тушган ҳар бир одамдан Ньютон чиқмаганига ачинманг. Чунки «Олам тортилиш қонуни» фақат бир марта кашф эти-лади. Бундан кейинги олма-лар кампифт эмас, балки бошда фақат гурра пайдо қилади.

Мурод ХИДИР

Икки дўст чўлу биёбонда суҳбатлашиб кетаётган эди. Ногоҳ уларнинг гаплари узил-либ қолди. Шунда дўстлардан бири:

— Ҳавони булут босди-ми? — деб хавотирланиб ос-монга тикилибди.

— Ҳа, ахмоқ, — дея уни сўкибди шеринг, — биров-нинг устидан қулиш одатинг-ни ҳалиям ташламабсан-да.

— Нима айб қилдим, — ҳайрон бўлибди у, — ахир мен бирор ноқуя гап айтган-мин йўқ-ку.

— Ҳаво булут деб айтдинг-ми?

— Айтдим.

— Ҳаво булут бўлгандан кейин тангир ёғадими?

— Ёғади.

— Ёғирдан қўлмақ ҳосил бўлади. Қўлмада нима юради? Ўрдак юради-да, но-қисул ақл, — дебди у жаҳл билан.

МУЛОҲАЗАКОР

Алқисса, унинг лақаби ўр-дак экан.

Афанди магазинга кириб сотувчиға:

— Менга қора товуқнинг туҳумидан беринг, — дебди.

— Туҳум саралашга вақ-тим йўқ, ўзингиз ажратиб олаверинг, — дея ҳозиржа-воблик билан жавоб берибди сотувчи.

Шунда Афанди йирик ту-ҳумларни саралаб олаверибди.

— Ҳой, нима қиласиз, — сўрабди сотувчи жаҳл билан.

— Библиб қўйинг, — деб жавоб берибди Афанди катта бир туҳумни салмоқлаб. — Қора товуқ ҳеч қачон кичик туҳум турмайди.

Абдурахмон ЖҲРАЕВ
Тошкент

ҲАДИК

Рўбарўдан чиққанда одам. Яна чўчиб, яна сесқандим. САИЕРнинг «Ўзим эса...» шеъриндан «Ўзим — шеърнинг сояси» —

Бўлсам ҳам, кўп кезганман. Ўрмон ҳайволар — яхши; Одамлардан бегазман: Ичда экан олмас, Бирам қуви айёр-эй!

Шеъринг чиниб қолса, — бас — Пароди тайёр-эй! **Абдумурод РАҲМОНОВ**
Сурхондарё

АПТЕКАДА

— Опа, оғриқни қолдире-диган бирор дори беролмайсиз-ми, — деб сўради бир бола сотувчидан.

— Қаеринг оғриятти, ўзи!

— Ҳозирча ҳеч жойим. Аммо кечкурун дадам қондалигимни текширадиган...

МАҚТАНЧОҚ

Ота-бола сўзлашарди: — Дада, мен синфимизда энг яхши ўқувчи эканман.

— Жуде яхши, ўғлим. Қани, айт-чи, сизларда энг мақтан-чоқ ўқувчи ким!

МАКТАБДА

Ўқитувчи: — Мусо, нега ювинмасдан келдинг?

— Улгуролмадим.

— Нима учун улгуролма-динг?

— Ойим бурчакка турғизиб қўйганди.

— Негат?

— Ювинганим учун.

Шеробод **Бобо ЁДГОР**

Газетамиз саҳифасида бу-гун Сизга тақдим этила-ётган қадимги ҳикматлар ўрта аср хитой адабиёти-нинг энг муқтос намуна-ларидан бири — «Илдиз-лар таъми» афоризмлар ва ўйлар мажмуасидан. Бу доно китобни XVI аср охири — XVII аср бошла-рида яшаб, ижод этган Хун Цингэн ёки Хун Инмин но-млари билан маълум бул-ган доншиманг яратган. Адиб ҳикматларида ифода-ланган фикрлар барча за-монлар учун ҳам бирдек қимматлидир. Уларда ин-соннинг эзгу ишлари, юкс-ак фазилятлари улуғла-нади, қабиллик, мунофиқ-лик, ялтоқлик, ҳасадий-лик, сингарин иллатлар қо-ралади. Албатта, қадимги замон адабнинг баъзи фи-кirlарида чеklangанлик

Хун ЦИЧЭН

ҲИКМАТЛАР

Ўзи ҳаёт қаҳқатини ардоқлаган одамга ҳаёт ту-қич бермас лаҳза каби туқолади. Хукмронликка таш-на кимсалар учун эса ҳаёт қотиб қолган абадийлик кабибдир. Қаҳқатнинг тагига етган одам ҳеч жойдан топиб бўлмайдиган нарсаларга эҳди солади ҳамда унинг ҳозирги шакли шамойилини йўқотқач, қандай қиёфа насб этажаги ҳусусида ўйлайди. У лаҳзалар пойгага рози бўлади ва абадийнинг турғулигини рад этади.

Олижаноб эринг ўй-хаёллари — осмон мусаффолиги ва кўёш нурига ўхшайди: сезмаслигининг илжои йўқ. Олижаноб эринг истеъдоди — қоядаги яшма ёхуд денгиз қаъридаги марваридга ўхшайди: уни пайқаш осон эмас.

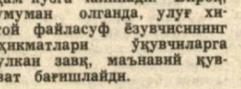
Ҳокимият ва манфаат, дабдаба ва шон-шухрат: мана шунларга алоқиси бўлмаган одам чиндан ҳам тозадир. Бироқ шуларга дахлдор бўла туриб ўзинга гард ҳам юктярмаган одам — икки бор тозадир. Ўйлагонлик ва қитмирилиқ олдирик ва ҳисобдонлик: мана шуларни билмай ўтганлар чиндан ҳам юксалдилар. Бироқ, шу хислатларга эга бўла туриб ҳам, улардан фойдалан-маса, ундай зот икки бор юксалдир.

Ҳаётда кўпинча ўзимиз эшитишни хоҳламайдиган нутқларни тинглашга ва ўзимизга ёқмаган ишлар билан шуғулланишга тўғри келади. улар бизга роҳат-фароғат бағишламайдилар. Бироқ фақат шу тахлитдаги-на ҳимматингизни чархлайдиган қайроношга эга бў-лиш мумкин. Агар, фақат қўлоққа хуш ёнадиган гапларнинггина тинглаб, фақат ёнимли ўйларингизга ўйлайдиган бўлсанг, бутун умринг гўё сархушлик ичи-да ўтади.

Қутурган шамол шиддат билан эсиб, жала қуйиб тур-ган пайтларда ҳайволлар ва қушларга жабр. Қўёш чарақлаб, сарин шамол гир-гир эсиб турганда дарахтлар ва ўт-ўланлар яйраб нафас олади. Аммо шу-

АНТИКА

ЭСОНА

ум кўзга чалинади. Бироқ, умуман олганда, улуг хитой файласуф Ёзувчининг ҳикматлари ўқувчиларга улкан завоқ, маънавий қув-ват бағишлайди.

ни унутмаслик кераки, табиатнинг умрида тоту-лик ҳукм сурмаган бирор кун йўқ; инсон қалби қу-воич билан тўлмаган бирор кун йўқ.

На нордон, на шўр, на аччиқ, на-да ширин таомда қаҳқий таъм бор. Қаҳқий таъм сезилмайди. На улуг заковат, на гаройиб истеъдод — олиёҳиммат одам-нинг фазилятларини белгилайди. Чин фазилятларини дарров илғаб олиш қийин.

Осмон билан Ер абадиян тинчдир, улар орасидаги бўшлиқ эса бир дам тинчлик билмайди. Қўёш билан ой кундузю кечаси бир-бирининг кетидан қувшигани қувшиган, вақт қаърида эса ҳеч нарса ўзгармайди. Шу босдан олиёҳиммат эр ором паллаларда зуд-лик билан ҳал этилиши зарур бўлган нарсалар ҳа-қида ўйлаши керак, шовилиш талаб этиладиган он-ларда эса шовилмаган маъқул.

Яхшилик қиламан, деб аксар ҳолларда зиён етказиб қўйиш мумкин, бинобарин, яхшилик қилишдан аввал ҳаммасини обдон ўйла. Муваффақиятсизликлардан кў-пинча фойдали сабоқлар чиқариб олиш имкони бор, демакки, янглишлар ишинг ривожини учун энг яхши воситадир.

Кепак билан тирикчилик ўтзададиганлар орасида муздек тоза, яшилдек асл одамлар кўп. Аждар су-ратин солинган либос кийганлар яшим идишларда таом ейдиганлар орасида ҳам ўзгалар қаршисида бўйин-ларини ҳам қилиб, ялтоқликка ҳамиша тайёр кимса-лар кўп. Кимнингки хаёли пок бўлса, лазазати лўқмалардан ўзини торта билиши лозим.

Дўстларингга ўзинга қолдирганингда уч ҳисса ортиқ қолдир. Ўзинг учун қалбинг бокиралигининг ҳеч бўлмаса бир заррасини асрагил.

Муқофотлар борасида ўзгалардан олдинда бўлма. Э-гу ишларни рўёбга чиқаришда бошқалардан кейинда қолма. Ўзинга тегишлисидан айтибди қўйингиз чўзма. Яхши ишларда ўз имкониянгда намга қаноат этма.

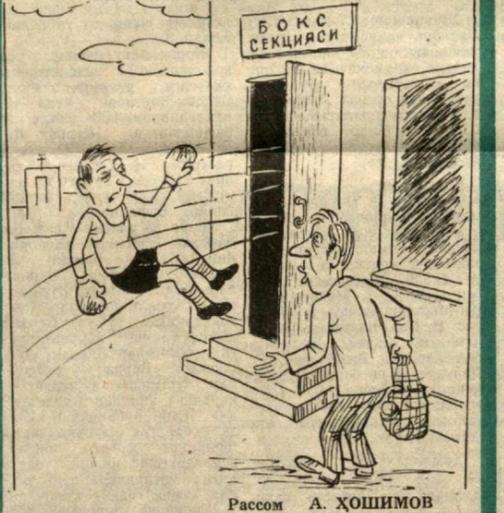
Бу дунёда муваффақият қозониш учун ўзингни ўтга-чўкча уварерма. Адашмаслигинг ўзи муваффақият-дир. Одамлардан меҳр-шафқат кутма. Ишларнинг нафратига учрамаслигинг ўзи меҳр-шафқатдир.

Пасткаш кимсага дуч келганда уни сийлаб ташлаш қийин эмас, лекин нафратнинг яширини мушкулдир. Олижаноб инсон билан учрашганда сертавоё бўлиш қи-йин эмас, лекин хушмуомала бўлиш мушкулдир.

У бадавлати, мен эса рўхан юксакман. У катта амал эгаласи, мен эса бурчим буюрганини банжараман. Олижаноб эр ҳеч қачон ўз устидан замонга эрлари кўймиларини ўтказмайди. Ёш ўқийди. Инсоннинг қайсарлиги ҳаттоки Осмон устидан ҳам галаба қозонади. Ўй-хаёлларинг барқарорлигини бутун дунёни аг-лар-тўнтар қилади. Олижаноб эр бутун борлиқни яратган-нинг ўзи олдига ҳам қилат этмайди.

Ўз хизматларинг ҳақида ўзгалар олдида эсламас-лик керак. Ўз қилғилиқларинг ҳақида ўзгалар ол-дида эсламаслигинг мумкин эмас. Бошқалар ўзинга кўрсатган меҳр-шафқатини унутиб қўйиш мумкин эмас. Ўзинга ўтқазилган аламларни эса ёддан чиқар-маслик мумкин эмас.

Маҳмуд САЪДИЙ
таржимаси

Расом А. ҲОШИМОВ

ОБУНА БОШЛАНДИ

«Тақа-тақ, тақа-тақ!» — камина чойхона мухлислари дан келган хатларга кўми-либ ўтирган эдим, эшик бе-хос тақиллади. Аввал юма-лоқ бош кўридинг, ортидан йўғон бир гавада ичкарига сўқилдинг, гўё хона анчага торайгандай бўлди.

— Иҳим, жиян, Шум бо-ласи сенмансиз? Хуш, кеча-ги газетингда ман ҳақиқда ҳаживе чиққан эмийш. Кў-чага қиғсам, ҳамма бармо-ғини битгиз қилиб кўрсата-ди. «Магазинда тўйган муш-кулдай мудраб ўтиради», — деб ёзган экан. Учта машина-си бор, дермиш. Ёлгон, жи-ян! Бор-йўғи иккита... Ки-оскларни излаб, тополма-дим: «Эрталабданок туга-ган!» — дейишди. Битта то-либ бер, жиян...

Албатта, «Шум бола чой-хонаси»нинг ичкарида хан-далари, ҳабару ҳаживелари-ни ўзиб халғни хушхадий кимсалар — онасидан ҳам бирор нарса таъма қилди-ган порухўрлару ота-ини ҳам рўйхатсиз қабул қил-майлиган мансабдорлар, илонтай доғули лаганбардо-ура цирк қўзғолойичидай уста қаллоблар хурсанд бўлмайди. Бироқ газета-мининг кўнгли покна, са-доқатли мухлислари ҳам го-ра киносилари излаб оло-ра бўлишлари тайин. Бу-нинг бирдан бир йўли — севишлик газетанинга обуна бўлишдир.

«Шум бола чойхонаси» маъмурияти келгуси йилда ҳам республикамизнинг таниқли ҳаживчилари асар-ларини чоп этади, айниқса, ёш қаламкашларнинг ёзган-ларига эътиборни ошириш ниятидадир. Ошқоралик шамолди туфайли кўпгина хуфиёна хазиналарини пар-даси кўтарилди. Келгуси йилда «Шум боланинг сан-диги»дан қачонлардир ёзил-ган, бироқ ўқувчига етол-маган кўгули асарларни чоп этишни муўжалади. Кўплаб серҳақча суратлар тайёрляимиз.

Ўзининг қизиқувчанли-гим туфайли бошқа бўлим-ларнинг режаларига ҳам билдирмай кўз ташлаб чи-қидим. Иجتимоий-сийсий бўлим ҳаётимизнинг беқибё бў-лугулилари билан бирга та-риқийтимизга тўғаноқ бў-лаётган илмаларни фоти қи-лувчи, медийлик, ҳуқуқ-тартибот, қишлоқ хўжалиги ва саноатга доир долзарб мақолалар тайёрлашни ре-жалаштирмақда. Адабий та-риқид ва адабиётшунослик бў-лимидан тушган хабарларга қараганда бир гуруҳ олим-ларимиз, илхоёт, журғат билан адабий маъсулоти-нинг сарагини саранка, пучагини пучакка ажратиш учун қа-ламларнинг учини йўлиб ўтиришди. Санъат соҳа-сида ҳам зарбн аър материал-лар бериш редакциянинг ре-жаларида бор.

Азиз газетхоналар, обуна уйингизга газетани ўз вақ-тида етказиб беришга қафо-лат бўлади ва сиз севишлик газетанингиз берилиб муто-лақа қиласиз.

ШУМ БОЛА

МУҲТАРАМ ГАЗЕТХОНЛАР!

Хабарингиз бор, I августдан эътиборан барча газета ва журналларга 1988 йил учун обуна бошланди. Демак, бошқа нашрлар қатори «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасига ҳам обуна бўлишингиз мумкин.

Обуна ташкилот ва муассасалардан жамоатчи обуна тарқатувчилар томонидан, барча алоқа бўлимлари ва «Союзпечат»ларда чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Обуна баҳоси бир йилга — 5 сўм 16 тийин. Олти ойга — 2 сўм 58 тийин.

ЖУМА КУНЛАРИ ЧИКАДИ
ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САҢЪАТИ

Баҳоси 10 тийин

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: Тошкент — 700083, Ленинград кўчаси, 32. ТЕЛЕФОНЛАР: бош редактор — 33-52-91, 32-57-42; бош редактор ўринбосари — 33-43-65, 32-54-66; настьул секретари — 33-49-93; секретариат — 32-58-49. БҒЛИМЛАР: ижтимоий-сийсий — 32-56-50; таъриқ ва адабиётшунослик — 32-55-98; поэзия ва проза — 32-55-78; санъат — 32-56-48, 32-54-56; хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-49; сатри ва юмор — 32-54-71.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: Тошкент — 700083, Ленинград кўчаси, 32. ТЕЛЕФОНЛАР: бош редактор — 33-52-91, 32-57-42; бош редактор ўринбосари — 33-43-65, 32-54-66; настьул секретари — 33-49-93; секретариат — 32-58-49. БҒЛИМЛАР: ижтимоий-сийсий — 32-56-50; таъриқ ва адабиётшунослик — 32-55-98; поэзия ва проза — 32-55-78; санъат — 32-56-48, 32-54-56; хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-49; сатри ва юмор — 32-54-71.